СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України

з питань економічного розвитку

23 жовтня 2026 року

Веде засідання заступник голови Комітету МОВЧАН О.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це, мабуть, знак, що вже є, да, кворум?

ШЕСТОПАЛОВА В.П. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже.

Тоді, шановні колеги, доброго ранку всім. У нас буде оперативний комітет. Перше, хочу подякувати, що всі доєдналися. У нас такий комітетський тиждень вийшов реально. Просто по цьому законопроєкту, який ми сьогодні будемо розглядати, строк подання альтернативних спливав тільки вчора, тому ми не могли його в середу розглянути. А оскільки це системна реформа, яку треба до кінця року встигнути, то, як би, її треба проголосувати хоча би в першому читанні на наступному тижні. Тому звідси і ad hoc комітет. Тому, так, все, не забираю ваш час, починаємо.

До уваги народних депутатів. Оскільки Законом 4212-IX передбачено обов'язкову пряму відеотрансляцію відкритих засідань в мережі Інтернет, і з огляду на зазначене має бути обов'язково ідентифікація усіх учасників, під час проведення засідання комітету повинна бути постійно увімкнена відеокамера, голосування буде зараховано шляхом піднятої руки та озвученого свого рішення. Прошу дотримуватися закону.

Проводимо реєстрацію. Буймістер Людмила Анатоліївна. Була.

БУЙМІСТЕР Л.А. Да, я тут, у мене поганий дуже інтернет. Вітаю, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Карабута. Дякую, вітаю.

КАРАБУТА С.О. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кисилевський. Є.

Кицак.

Колтунович.

Лічман.

Магомедов.

МАГОМЕДОВ М.С. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Маріковський.

Марчук.

Мовчан присутній.

Тарута.

І Янченко.

У нас точно 6… У нас точно 7?

ЯНЧЕНКО Г.І. Я з вами.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тепер далі, до призначення…

ШЕСТОПАЛОВА В.П. Кворуму немає. Від’єднався хтось.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей. Зараз тоді. Муса...

ШЕСТОПАЛОВА В.П. Марчук Ігор Петрович. Приєднаний, але не відповідає, що він є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз ще Ганна Василівна. Сергій Олексійович, дякую.

ТАРУТА С.О. Я буду виключатись і буду включатись, коли тільки голосування буде. Добре?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да. Дякую.

_____. Доброго ранку, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго ранку.

ТАРУТА С.О. Доброго ранку всім.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте продовжимо. Ми почали з процедурних питань. Давайте зареєструємося.

Буймістер.

Карабута.

Кисилевський.

Кицак.

Колтунович.

Лічман.

Магомедов. Був.

Маріковський.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В. Маріковський – тут.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Марчук.

Мовчан. Тут.

Тарута. Був тут.

ТАРУТА С.О. Тут. Тут.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Янченко.

До призначення Верховної Ради України секретаря Комітету з питань економічного розвитку обов'язки секретаря комітету виконує головуючий на засіданні комітету. Голосуємо.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. За. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Карабута.

КАРАБУТА С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кицак.

Колтунович.

Лічман.

Магомедов. Муса Сергоєвич. Зараз повернеться.

Маріковський.

Тарута.

ТАРУТА С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мовчан – за.

Ще раз, Маріковський. Бо ми не почули. *(Шум у залі)* Ну, ладно.

І Янченко.

ЯНЧЕНКО Г.І. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тепер на порядку денному у нас два питання. Законопроєкт 16125 і «Різне».

Якщо немає пропозицій, ставлю на голосування пропозицію затвердити порядок денний. Голосуємо.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Карабута.

КАРАБУТА С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кицак.
Колтунович.
Лічман.
Магомедов.
Маріковський.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В. Маріковський – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Марчук.
Мовчан – за.
Тарута.

ТАРУТА С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Янченко.

ЯНЧЕНКО Г.І. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тоді переходимо до першого питання порядку денного. Законопроєкт 16125. Будь ласка, це урядовий законопроєкт. Передаю слово заступниці міністра економіки Анні Артеменко. Будь ласка, представте законопроєкт.

АРТЕМЕНКО А.І. Доброго дня, шановні члени комітету. До вашої уваги законопроєкт, який був розроблений на виконання всіх міжнародних зобов'язань, які тільки можна. Зокрема, це пункт 6.11 плану України, це тригер сім програми DPO зі Світовим банком і пункт 69 Меморандуму з МВФ.

Зазначений законопроєкт спрямований на удосконалення окремих блоків корпоративного управління, що передбачає: перше – посилення повноважень та діяльності

наглядових рад; посилення, вдосконалення номінаційного процесу, зокрема в частині того, що запроваджується профіль та матриця компетенцій членів наглядових рад для визначення колективної придатності; запроваджується план наступництва; чітко визначається підпорядкування виконавчого органу …*(нерозбірливо)* виключно наглядовій раді; також всі повноваження наглядової ради, включаючи розроблення кодексу корпоративного управління, що є новелою в цьому законопроєкті; посилення функцій трьох ліній захисту, відповідно обов'язкове створення окремих, функціонально незалежних підрозділів з управління ризиків, внутрішнього контролю, комплаєнсу, і їх відповідно підпорядкування наглядовій раді, що відповідає керівним принципам ОЕСР.

Важливий аспект те, що наглядова рада ...*(Не чути)* комерційну інформацію, і відповідно з урахуванням єдиних виключень по обмеженню доступу до таємної інформацію.

Також будуть прив'язані продовження повноважень членів наглядової ради, забезпечення принципу контінюїті до певних об'єктивних критеріїв за результатами діяльності. Запровадження обов'язкового оцінювання роботи наглядової ради із залученням незалежного консультанта для всіх державних компаній, де створення наглядової ради є обов'язковим. І також запровадження саме оцінки в обов'язковому порядку один раз на рік.

Також важливим аспектом євроінтеграційного саме треку, це теж вимога Укрплану, це удосконалення порядку вчинення значних правочинів і правочинів із заінтересованістю, це виконання відповідної директиви Європейського Союзу.

В цілому законопроєкт відповідає зобов'язанням, спрямованим на євроінтеграційний в тому числі трек. І що ключове, що, в принципі, цей законопроєкт враховує всі аспекти, які були в міжнародній рамці, по яким були зауваження з боку міжнародних партнерів, притому ми збалансовано все одно зберігаємо там ключові повноваження власника, який є, разом з тим, досить чітко просто розмежовуємо всі повноваження між власником, наглядовою радою і виконавчим органом. Просимо підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Від себе просто можу сказати, що достатньо багато буде роботи по цьому законопроєкту, бо я вже бачу дуже велику чергу із партнерів, які мають точку зору щодо цієї реформи, бо дуже багато скандалів було, і продовжуються, на жаль, з цим корпоративним управління. Тому, да, треба щось робити знову. Але, ну, давайте тоді

проголосуємо в першому читані і вже будемо щось робити, будемо вирішувати якось це, врегульовувати.

Колеги, є питання до заступниці міністра щодо цього? Людмила Анатолівна, будь ласка.

БУЙМІСТЕР Л.А. Да. В мене не питання, в мене побажання. Давайте відразу проголосуємо в першому читанні і почнемо допрацьовувати до другого. Тому що там є і низка досить знову таких валідних зауважень від ГНЕУ на 11 сторінках. Так що ми готові.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чудово.

БУЙМІСТЕР Л.А. Дякую міністерству.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але це насправді дуже цікаво, цікаві вправи, і в нас... і дуже інтелектуальні дискусії.

БУЙМІСТЕР Л.А. Ми ще готуємо правки, так що все добре.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Поїхали. Тоді, якщо більше зауважень і пропозицій немає, давайте проголосуємо рекомендуємо в першому читанні і ще 116-ту поставимо.

Отож, за результатами обговорення пропоную ухвалити рішення проєкт Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення корпоративного управління (реєстраційний номер 16125) внести на розгляд Верховної Ради, рекомендувати включити до порядку денного сесії Верховної Ради України. І за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу.

Голосуємо.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Карабута.

КАРАБУТА С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кицак.
Колтунович.
Лічман.

ЛІЧМАН Г.В. Лічман – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня... Доброго ранку, Ганна Василівна.
Магомедов.

ЛІЧМАН Г.В. Доброго дня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Маріковський.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В. Маріковський – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Марчук.
Мовчан – за.
Тарута.
Янченко.

ЯНЧЕНКО Г.І. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Так, тоді тут вирішили.

І друге голосування у нас за 116-ту. Беручи до уваги висновок Головного науково-експертного управління щодо усунення деяких неузгодженостей та врахування висловлених зауважень і пропозицій до законопроєкту, пропоную ухвалити рішення звернутися до Голови Верховної Ради з пропозицією оголосити відповідно до частини

першої статті 116 Регламенту під час розгляду даного законопроєкту на пленарному засіданні про необхідність внесення пропозицій і поправок щодо виправлень, уточнень, усунення помилок і суперечностей у тексті законопроєкту 16125, інших структурних частин зазначеного законопроєкту та/або інших законодавчих актів, що не були предметом розгляду в першому читанні та відповідають предмету правового регулювання законопроєкту.

Голосуємо.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Карабута.

КАРАБУТА С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кицак.

Колтунович.

Лічман.

ЛІЧМАН Г.В. Лічман – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Магомедов.

Маріковський.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В. Маріковський – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Марчук.

Мовчан – за.

Тарута.

Янченко.

ЯНЧЕНКО Г.І. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, тоді рішення прийнято. Дякую.

АРТЕМЕНКО А.І. Дуже дякуємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тепер пункт «Різне».
Дмитро Давидович, будь ласка, вам слово.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Дякую, Олексій Васильович. Я хотів би проінформувати колег, що от по держдпомозі, значіть, відбулися консультації між представниками Мінекономіки і Антимонопольним, і поки що якби все гірше навіть, ніж я очікував. Тобто Антимонопольний, як виявилося, суті програм наших не розуміє, почали розбирати, в чому вони полягають, і сказали, якщо дуже коротко, а чорт його знає, мабуть, ідіть у Єврокомісію і хай міністерство просить Єврокомісію зробити якийсь перехідний період виключення чи щось таке.

Вобщем ми поки що на цьому етапі. Значить, вони зараз домовилися... це вони провели поки одну спільну зустріч, домовилися тепер, що окремо кожен департамент буде працювати з визначеним фахівцем Антимонопольного, може, вони щось придумають. Вобщем поки там незрозуміло, чи рішення взагалі існує, чи ні.

Другий момент, який поки що Антимонопольний не може дати внятну відповідь: яким чином наші підприємства, які приїжджають в Євросоюз, отримують по 5 мільйонів євро прямих субсидій, і це є допустимою державною допомогою. Бо нам вони кажуть, що це неможливо для нас буде, а там вже якось працює. Це те ж поки незрозуміло.

Отакий …*(нерозбірливо)* станом на зараз.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Дмитро Давидович.

Ну, правда, є багато питань до функціонування Антимонопольного комітету саме в частині держдопомоги і готовності. А можна, ще, давайте послухаємо...

БУЙМІСТЕРА.Л. Не тільки в частині держдопомоги, Олексій Васильович. Ми реформу недоробили, тепер мучаємося.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, таки це знак, нам треба доробити ту реформу. Я підтримую. Але між іншим вона ж на наступний рік в нас, ви знаєте, да, що там зобов'язання. Тобто це знаємо не тільки ми з вами, що треба доробити, це десь ще в Брюсселі теж, що там не все ок.

А можна, будь ласка, Міністерство економіки почути просто в частині…

ЛІЧМАН Г.В. Олексій, а дозволь, будь ласка, у Дмитра Кисилевського.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ЛІЧМАН Г.В. Таке запитання. А як так сталося, може, є інформація, що наш Антимонопольний, ну, взагалі-то не враховував, ну, в принципі, ті наслідки, які будуть, якщо ми приймемо цей законопроєкт. Ну, як так сталося? Не було такої комунікації, в чому питання? Ну, як так? Мені здається, це практично не мало статися.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитро Давидович, то до вас.

ЛІЧМАН Г.В. Пане Дмитре, як так?

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Я не знаю. Я не знаю. Ну, от просто...

ЛІЧМАН Г.В. Ну, так якось воно відокремлено було, люди напрацювали, сидячи в кабінеті, ні з ким не проводили кросфункціональних комунікацій. Не брали експертизу, не обговорювали, просто написали в кабінеті і віддали – нате голосуйте? Чи як?

ЛІЧМАН Г.В. Ні, потім віддали Єврокомісії. Єврокомісія сказала, воно співпадає з нашими регламентами, і все. А з реаліями реального життя в Україні воно не б'ється.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Ну, так. Тобто виходить так, що кожен окремо свою роботу начебто зробив: Антимонопольний написав законопроєкт, який подобається Єврокомісії; Мінекономіки проговорило з Єврокомісією, що цей законопроєкт нормальний. Програми у нас працюють. А коли все це докупи звели, то виявилося, що разом це не працює. Я поки не знаю, що робити.

ЛІЧМАН Г.В. Ну, колеги, я вам апдейт дам по ПСО, що тут теж є різна позиція зараз, абсолютно діаметральна, протилежна, між Міністерством економіки і Антимонопольним комітетом. Антимонопольний комітет вважає, що газове, енергетичне ПСО у нас попадає під заборону держдопомоги, Міністерство вважає, що ні. От зараз теж проводимо консультації. Сподіваюся, що завтра-післязавтра, будемо у вихідні працювати, але вийдемо на якесь уже спільне розуміння трактування. Тому що Антимонопольний каже «ні, попадає», європейські навіть експерти кажуть «а у нас не попадає Energy Security під держдопомогу». Ну, тобто просто недопрацьований цей законопроєкт з боку і АМКУ, і міністерства, от і все.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Олексій Васильович, дозвольте ще одну ремарку невеличку? Якщо дивитись на це ще більш стратегічно, то проблема, судячи з усього, не тільки така, як Ганна Василівна зауважила, а в тому, що ми дуже наївно і поверхнево розуміємо європейське законодавство. Тобто, що нам відомо? Нам відомо, що вони точно субсидують свої галузі. Нам відомо, що точно є отримання, не те що їхніми, а нашим бізнесменами, європейських субсидій: і грошових, і податкових пільг і так далі.

Коли ти задаєш Єврокомісії питання, вони кажуть: нічого нема, все так не працює. Але, скоріш за все, у них існують якісь типу кути зору, під яким все це можливо. І питання в тому, що ми цього не знаємо, а Антимонопольний цього знати не хоче, бо вони вважають, що це не їх забота як би це знать.

ЛІЧМАН Г.В. Ну, це не їх експертиза таке знати, ну, насправді.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Ну, мабуть, хоча держдопомога…

БУЙМІСТЕР Л.А. Ну, як, їм же займатися правозастосуванням.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Да, точно, вони мають визначати, що є припустим, що ні,

БУЙМІСТЕР Л.А. Вони повинні це знати.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Тому… Ну, так. і от у нас в усіх не вистачає знань про те, як європейці це роблять. Тобто вони це роблять сто відсотків, у них є програми підтримки

значно кращі наших. Питання в тому, що ми не розуміємо, як вони це роблять, не порушуючи своє законодавство. Це, якщо типу так, Helicopter View. Я поки що попросив Антимонопольний, щоб вони мені дали довідку, я її поділюся з усіма, як тільки отримаю. Яким чином вони оцінюють держдопомогу на допустимість? Щоб ми хоча б самі почали якісь шукати знання, що, з їх точки зору, допустимо, а що ні. Щоб ми не просто кричали один на одного, що от типу ви нічого не знаєте, ну, доведеться занурюватися в деталі і розбиратися, як воно працює. Поки ми тут знаходимося. От такий коментар.

БУЙМІСТЕР Л.А. Колеги, ще один коментар, бо в мене був досвід коли ще працювали з Польщі держдопомоги. Я вам скажу так, є як би дозволена допомога суб'єктам господарювання, але це просто процес, який повинен пройти все одно через Єврокомісію і бути затвердженим Європейською комісією. Тобто принцип держдопомоги полягає в тому, що кожна країна окремо не може приймати для себе якісь свої там погляди на економіку, погляди на те, кого підтримувати і так далі, що це все має бути затверджено Європейською комісією. Цей потяг вже пішов. Але, якщо пам’ятаєте, ми говорили з вами дуже багато про те, що відновлення дії заборони Держдопомоги має бути взагалі останньою частиною реформи приєднання і гармонізації нашої економіки з європейською. Тому що ми будемо потім розглядати з вами зараз оці нові правила по банкрутству по санації, і якщо ми будемо хотіти, наприклад, списувати податкові борги, то я вам скажу, що я файлінк по реструктиризації податкових боргів у Єврокомісії проходила, і саме і реструктуризація податкового боргу заборонена правилами Єврокомісії. А в іншому нашому законопроєкті це є. Тобто вони хочуть контролювати на рівні Єврокомісії, але зараз ми, грубо кажучи, не вписуємося в їхню процедуру. І тому ми не можемо навіть зараз прийти до Єврокомісії з нашими програмами і сказати, дивіться, ось програми, дайте нам дозвіл, щоб вони були у нас допустимою держдопомогою. Чи ось наше криве-косе ПСО, яке працює не так, як в усьому світі, дайте нам дозвіл на те, щоби воно було, або роз'яснення, що це не є держдопомога. У нас навіть такого інструменту зараз немає. А у нашого Антимонопольного комітету немає розуміння, тому що вони ніколи цього не робили, а що може бути допустимою, що не може бути допустимою допомогою. І головне, на нас не розповсюджуються оці винятки рішень Єврокомісії, які вони приймали для європейського ринку.

І поки ми не зведемо ці речі, мені здається тут на питання Дмитра Давидовича відповіді не буде.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, насправді, я погоджуюсь з усіма, що справа виходить складнішою ніж здавалася. Бо ми вчора проводили, Богдан Вікторович проводив навіть із культурою, по культурі зустріч, і там як би блякло дуже виглядав Антимонопольний…

БУЙМІСТЕР Л.О. Бо там є те, що можна, а є те, що не можна в культурі, там всюди така історія.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але це все європейські регламенти. Тобто ми не вперше з цим працюємо, кожен із нас вів якісь закони по інтеграції єврорегламентів або євродиректив. І це як би просто, там є якась модель, алгоритм, як із цим працювати. Дивишся на інші країни, дивишся на сам регламент, дивишся, як вони проходили переговори з Єврокомісією для того, щоб отримати якісь виключення, якщо такі були, або ні, або все однаково.

ЛІЧМАН Г.В. Насправді складніше, тому що на різних ринках воно по-різному працює. А в деяких країнах Євросоюзу деякі директиви взагалі не працюють. Тобто там також таке все.

БУЙМІСТЕР Л.О. У мене є ще один момент, Олексій Васильович. Ми, наприклад, не знаємо, коли ми доєднаємося до Європейського Союзу, у нас немає якоїсь там cap of days, що називається. І коли країна вже там іде по шляху членства і приєднується до цього регулювання держдопомоги, вони потім на Єврокомісію це відправляють, а не на свої конкуренційні органи. Вони відразу починають ці справи підніматися в Єврокомісії. У них немає оцього посередника у формі там, як наш Антимонопольний комітет. От Єврокомісія напряму прийшла до мене, я була директором польського підприємства, напряму пішла, і причому Єврокомісія розслідує не тільки дії самого підприємства, а дії держави-члена в цих справах.

Тому у нас просто, знаєте, ми половину хочемо зробити таку, яка у них, але поставити між Єврокомісією і українською державою посередника у вигляді Антимонопольного комітету України. І це і у ринку викликає дуже багато запитань, плюс недовіра до АМКУ на сьогоднішній момент і так далі. Ну, і у нас виникають питання з точки зору правозастосування, яким чином це буде працювати.

Ну, ми завтра ще будемо, я дуже дякую міністерству і Анні, що ми зараз експертні такі дискусії почали. Сподіваюсь, що ми ці питання всі адресуємо і якимось чином знайдемо креативне вирішення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, Анна, давайте, вам слово.

АРТЕМЕНКО А.І. Дякую дуже, Людмила Анатоліївна. Насправді, ви дуже вірно підмітили ту проблему, яка є, вона інституційна. Тому що по суті по зобов'язанням по Угоді про асоціацію і по переговорному процесу ми зараз на національному рівні маємо створити контроль за державною допомогою, який в ЄС функціонує на наднаціональному рівні. Тобто, по суті, Антимонопольний має виконувати всі функції, які є у Генерального директорату з питань конкуренції Єврокомісії, і в цьому є в тому числі складність. Наприклад, що стосується культури, це теж дуже яскравий приклад, бо по культурі надзвичайно велика частина державної допомоги в сфері культури, вона взагалі не є державною допомогою, тому що це некомерційна діяльність. І враховуючи те, що у них це сталий режим, там 70 років це вже працює, тобто вони чітко абсолютно знають, що все, що не є державною допомогою, непотрібно нотифікувати, вносити в реєстр, тобто це стала практика.

Друга невеличка частинка, яка все ж таки є економічною діяльністю комерційною, вона підпадає через відсутність там в тому числі або потенційного впливу на торгівлю, або через незначні суми вона підпадає під блокові виключення. Це те, я так думаю, про що вчора казали, про 641 Регламент, Мінкульт. Тобто 641 Регламент – це не виключення з-під контролю державної допомоги, це блокові виключення, які працюють і по системі антитрасту, наприклад, по узгодженим діям так само. Тобто коли у тебе є певний перелік вимог, яким відповідає ця програма державної допомоги, і вони просто tick the box і не подають нотифікацію. Тобто, по суті, це блокові виключення, які звільняють від нотифікації допомогу, яка по статті 107 є сумісною зі спільним ринком, наприклад, як у випадку культури. Тобто це не означає, що це не державна допомога, це не означає, що це виключення, це державна допомога, один з видів горизонтальної державної допомоги, що визначено іншим Регламентом. Але просто її одна частинка некомерційна, вони її взагалі не розглядають, а та що комерційна, вона підпадає під блокові виключення.

Що стосується блокових виключень. У нас ця норма на рівні ембріону є в законі. Але насправді Європейська комісія, поки у Антимонопольного комітету не буде достатнього, скажімо так, треку правозастосування цього закону, наприклад, яка не

підтримує. Тому що, по великому рахунку, можна зробити абсолютно такий самий підхід, але для цього має бути повна довіра до Антимонопольного комітету, до, скажімо так, його інституції та тих повноважень, які є, щоб дати їм можливість ці блокові виключення затверджувати, і це зніме там 80 відсотків всіх питань.

Що стосується програм підтримки. Дійсно, вчора відбулися консультації, окремі програми виглядають більш проблемнішими з точки зору обсягу роботи, які потрібно буде зробити. Є деякі програми, які, в принципі, є розуміння у директорів департаменту, що робити, наприклад, там точка опори, там, в принципі, майже вся державна допомога вона буде підпадати під де мініміс. Просто це правильно там треба оформити навіть не на рівні вторинного законодавства, а ще трохи нижче.

По «5-7-9» теж іде робота. Тому що вона, в принципі, зупинилася весною, на жаль, бо був напрацьований вже відповідний перелік змін в програму «5-7-9», яку потрібно просто доопрацювати з урахуванням останніх змін.

По індустріальним паркам. Станом на сьогодні, враховуючи новий прийнятий закон, з моєї, наприклад, точки зору, це найбільш проблематичний аспект саме в тому ключі, що там потрібні додаткові консультації, які будуть сьогодні для того, щоб на конкретному кейсі, конкретних індустріальних парків розкласти ці всі елементи.

Плюс те, що Антимонопольний комітет, Дмитро Давидович, вам надасть, просто надасть, умовно кажучи, умови допустимості, і по цим умовам можна зрозуміти, який саме напрямок для приведення у відповідність всіх програм.

Тобто якщо узагальнити, то це, мабуть, перше, програми підтримки має визначати конкретну мету, тобто, наприклад, або підтримка МСП, або розвиток економічних регіонів з урахуванням горизонтальних видів, які визначені законом.

Далі. Це стимулюючий ефект. Що там в окремих випадках, особливо допомога на регіональний розвиток, на економічну підтримку, вона має бути також на умовах, скажімо, співфінансування, що утримувач також має вносити частину якогось фінансування в цей проєкт.

Це допустимі витрати, це комуляція для того, щоб були правила.

І насправді частина цих програм, які є, якщо у них просто розмежувати правила де мініміс і всю іншу підтримку, то можна частину проблем також зняти. Тобто вчора, сьогодні будуть продовжуватись консультації, думаю, продовжиться і в понеділок.

Також у мене є пропозиція, якщо є необхідність у членів комітету, ми можемо організувати також, запросити по суті на комітет експертів Світового банку. Але насправді це європейські експерти, які і викладають, і працюють активно з державною

допомогою, бо це ринок дуже вузький і насправді небагато експертів є, просто щоб обговорити ключові питання, які є, якщо це підходить.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Анно, а можна, по-інакшому я поставлю задачу. Це буде, мабуть, від комітету. Нам насправді під час консультацій ми пропустили пів року, насправді закон треба було ще у 2025-му прийняти. Ми по пів року там водили козу і ніякої конкретики не отримали. Ми зустрічалися з усіма, всі казали, що це неможливо, да. А можна, все-таки я вас попрошу, щоби ми ставили задачу на результат, тобто працювали, щоби знайти вирішення. От станьте, поставте себе на рівень... на місце Мінекономіки або Єврокомісії, або Антимонопольного там, де ви кажете, все не можна, да, поставте… допоможіть нам знайти компроміси. Бо парламентська робота – це якраз і прийнятий закон, це завжди про компроміси. Ви добре пам'ятаєте, який був, наприклад, Закон про закупівлі, да. Їх було там достатньо, але це дало можливість прийняти, прийняти його в другому читанні і з нормальним результатом. Тут так само має бути. Тобто мене, чесно кажучи, дуже сильно тригерить те, що нам все не можна. Я всім кажу, що ми не можемо міняти закон, а виявляється, просто там Антимонопольний комітет просто не читає європейське законодавство або не може нормально це проартикулювати і сказати, що от там це може працювати отак, да. Тобто, ну, ми ж це вже проходили в інших вправах, є експертиза. Але просто давайте шукати одразу якісь компроміси, де вони є. Якщо в Хорватії чи у Словаччині є State Aid Procedures, і там є якісь виключення або компроміси, давайте ми будемо пробивати теж. Бо так взяти високу планку, не буде закону просто, це буде проблема спільна. Але насправді, ну, нам то що, бачите, ми задоволення від цього законопроєкту не отримаємо, буде винне Міністерство економіки, і ми теж це будемо казати.

Тому можна, от допоможіть. Добре?

АРТЕМЕНКО А.І. Просто саме тому ми і запровадили цю можливість тимчасової рамки, яка має зняти ці всі питання, тому що це буде пописано на рівні акта уряду. Бо, в принципі, проблема в чому? Що ми не можемо розширювати винятки, які там оборона, сільське господарство, а все інше – є дискреція, ми можемо пропрацювати компромісну норму.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей. Там є тисяча і один спосіб, як можна знайти компроміс. Це не завжди треба в лоб робити. Можна гратися з перехідними положеннями там, так, як ми

в закупівлях робили, або там якісь інші речі, там, де ти не можеш одразу включити режим максимальної швидкості і навантаження. Треба пошукати якісь варіанти.

Наприклад, тут зараз ми приймали Закон про оцінку, у нас там був один компроміс, де ми заклали темпоральні положення на чотири рівні. Тобто ми написали, що закон чотири рази міняється протягом п'яти років там в одній частині, одна норма, тільки тому що от так ми розторговувати, то ми написали еволюцію. Ми це все можемо зробити, просто нам треба як би, щоб хтось експертний брав участь, а не так, як Антимонопольний комітет... Ну, вибачте мені, це дуже низького рівня наради проходять з Антимонопольним комітетом і міністерством, ну, як би ніхто нічого не розуміє. Всі дуже гіпотетично виступають, але ж там вже якась експертиза. Де ці європейці? Хай вони приходять на цю нараду, хай поясняють. Добре. Тобто я вам озвучив свій intention, будь ласка, врахуйте це.

Дмитро Давидович, Людмила Анатоліївна і може будемо закінчувати, бо насправді ми обіцяли коротко.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Да, шановні колеги, я з приводу коментаря про цих експертів Світового банку. Просто для розуміння рівня цих експертів. Значить, у нас є програма така «Компенсація вартості української техніки та обладнання», коли фермери купують українську техніку і отримують за це компенсацію. Так от в цих коментарях цього Світового банку написано, що потрібно прибрати вимогу, щоб це була українська техніка. Просто, ну, дивіться держдопомога як надавалась, так і буде надаватися фермеру, тобто держдопомогу вони там не помітили, але те, щоб техніка не була українська, вони помітили і написали, що це треба виключити. Тобто вони полізли в чужий предмет, який не їх і який взагалі не має стосунку до держдопомоги, а там, де є питання держдопомоги, вони його не помітили. Тому, відверто кажучи, мені здається, що експертність цих експертів як би під питанням. Ну, от відверто.

Я думав, що це Антимонопольний робив, наїхав на них задарма, виходить, кажуть, ні, кажуть це робили якісь експерти Світового банку. Ну, навряд, чи це ті експерти, які розбираються у цьому предметі, бо от такі коментарі там написані. Тому не знаю.

Я би вважав, в доповнення до того, що Олексій Васильович сказав, я би думав про таке. Якщо би от те, що в програмах можна щось змінити, це ми знаємо і самі, щось змінити, ми постійно і самі в них щось змінюємо. Питання в тому, що саме там можна змінити, щоб Антимонопольний міг кваліфікувати це як допустиму допомогу. Ось така задача. Я, в принципі, її озвучив сам і там директорам департаментів всіх, з ким я спілкувався, і з Антимонопольним вчора спілкувався, з Кіндратівим спілкувався, з

Григоренком спілкувався, це новий заступник в Мінекономіки. Задача от така. От якщо ми хоча б це розуміння матимемо, ми вже зможемо краще як би цей законопроєкт розглядати, розуміючи куди ми йдемо.

І другий момент, який я хотів би сказати, я не знаю, чи нас тут Антимонопольний чує зараз, чи ні. От Єврокомісія встановлює регуляції, а національні уряди шукають можливість, як підтримати свою економіку, не порушуючи ці регуляції. А у нас виходить навпаки, що ми змушені прийняти регуляції Єврокомісії, а наш Антимонопольний ще й каже, а вам ще і цього навіть не можна. От давайте це припинимо робити і почнемо шукати, як нам все ж таки підтримувати свою економіку, а не душити її. От, ну, щоб ви задачу розуміли. Дякую. Вибачте.

БУЙМІСТЕР Л.А. Колеги, я скажу одне дуже коротке зауваження. Знаєте, мені дуже дивно, сьогодні вже говорили багато про Антимонопольний комітет, десь близько 10 років, може трошки менше, існує програма підтримки розбудови спроможності Антимонопольного комітету, яка у нас в тому числі там підтримується нашими європейськими партнерами і так далі. І в тому числі величезна частин цієї програми була спрямована на розбудову спроможності щодо регулювання державної допомоги. Нам там і румунські колеги допомагали Антимонопольному комітету колись по цьому питанню і так далі. І те, що зараз Антимонопольний комітет за весь цей час, поки існують ці програми технічної допомоги щодо розбудови спроможності АМКУ, не спромігся позадавати правильні питання, з'ясувати для себе, яким чином їм виконувати це регулювання європейське, давайте відверто, це питання номер один до Антимонопольного комітету. Тому що за всі ці роки не привести своє розуміння і не погодити його з Європейською комісією, тим паче розуміючи, що вони повинні будуть потім виконувати ці повноваження, ну, це на них лежить повна відповідальність на сьогодні за те, що вони тепер кажуть: ні, ми все хочемо контролювати, тому що, не дай боже, десь там нам потім Єврокомісія скаже, що ми щось там недоконтролювали. Міністерство економіки тут займає значно більш гнучку позицію і більш таку, по суті комерційній як би держдопомоги. Але от звести би нам Антимонопольний, Єврокомісію і міністерство якось в цих питаннях.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Повністю підтримую, Людмила Анатоліївна.

Дивіться, реформа 23-го року не спрацювала, виглядає. Тому як би треба з цим щось робити.

Анна.

АРТЕМЕНКО А.І. Да, я хотіла дуже суперкороткий коментар на те, що сказав Дмитро Давидович. Просто те, що ви побачили, що вас затригерило по локалізації, це був абсолютно класичний коментар європейських експертів. Але воно там написано дуже так, що… не написано, що ви це вилучте підтримку саме вітчизняних виробників, написано: просто розглянути можливість щодо формування на післявоєнний період, перехід і прибирання цієї норми. Тобто там в цій частині вони просто написали це як рекомендацію, звісно.

Друге, що теж дуже хотіла сказати, що в будь-якому випадку, моя знову ж таки особиста позиція, що прийняття зазначеного закону не зупинить жодну із програм, тому що найбільший негативний наслідок, який є в Законі про державну допомогу, це інститут повернення державної допомоги, який не може бути застосований до всіх програм державної підтримки під час воєнного стану, тому що це чинна державна допомога, до якої повернення не застосовується.

Тобто, якщо ми з вами все ж таки зможемо знайти консенсус, ми обов'язково відпрацюємо, по кожній програмі надамо перелік тих змін, які будуть потрібні для того, щоб Антимонопольний визнав цю програму допустимою, і по факту він буде просто, частину роз'єднає, якщо можна нормально прописати, вона підпаде під де мініміс, те, що не підпаде, просто зробимо перелік критеріїв допустимості по кожному виду як напрямок змін, які будуть необхідні.

Тому дуже дякую. Будемо сподіватись на підтримку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже.

Ну, шановні колеги, є пропозиція держдопомогу перевести в робочий режим, бо там є пул питань. Я зі свого боку прошу Мінекономіки максимально сконцентруватися на цьому. Немає зараз більшого пріоритету, ніж це питання. Ми вже пропустили один пленарний тиждень. Хотілося би, щоб ми встигли на наступний пленарний тиждень. Бо потім може бути дуже непередбачувано. А за умовами Ukraine Facility, якщо до кінця року цього не приймаємо, то гроші просто згорають. Тому можна буде вже і не приймати. Це перше.

Давайте вже прощатися. Дякую всім дуже за оперативний комітет. І гарного всім дня. Бережіть себе, будь ласка. До побачення.